

אלו תלמידי חכמים. אלמא אין צריכין חומה:

Ce sont les Sages. Donc ils n'ont pas besoin de muraille (*pour les protéger*):

כנסת ישראל. כולם שוין לענין חומה וגודרים עצמן מלטמע בעובדי כוכבים:

L'assemblée d'Israel. Ils sont tous égaux pour le sujet de la muraille, et ils établissent des barrières pour ne pas s'assimiler aux idolâtres:

שאתה מחבב עמים. שאתה מצהיב להם פניך להשליטן על בניך:

Que Tu chéris les nations. Que Tu leur montres un visage rayonnant pour *leur permettre de gouverner* Tes enfants:

כל קדושיו. של ישראל בידך לשומרן:

Tous ses Saints. D'Israel soient entre Tes mains pour les protéger:

בלשון ארמי נאמר. יתנו תרגומו של ישנו כמו ושנתם ותנינון (דברים ו):

En araméen il a été dit. "yitenou" signifie "ils étudient" en araméen, comme "véchinantam" (*et tu enseigneras*) (Devarim ch.6) (*est traduit en araméen par*): "vetaninou" (*on retrouve la racine "tenou"*):

אם תנו כולם. וכן רובן יהיו שונין ועוסקים בתורה כשיגלו בעמים:

S'ils étudient tous. C'est aussi le cas si la majorité étudient et s'investissent dans la Torah, lorsqu'ils seront exilés parmi les peuples:

עתה אקבצם. בקרוב אקבצם:

Je vais les rassembler maintenant. Je les rassemblerai prochainement:

ויחלו מעט וגו'. ואף מועטין הן השונין בעמים יחלו ממשא מלך ושרים יהיו בטלים מלשאת משא מלך ושרים. יחלו כמו לא יחל דברו (במדבר ל):

Et ils seront exemptés "peu" etc. .

Et même si ceux qui étudient, (*alors qu'ils se trouvent*) parmi les peuple, sont peu nombreux, ils seront exemptés de la charge du roi et des princes. "yéh'alou" est similaire à "il ne profanera "yah'el" pas sa parole (Bamidbar 30)" (*quelqu'un qui fait un vœu ne devra pas profaner ce qu'il s'est promis de faire, c'est-à-dire qu'il ne l'annulera pas*) :

מנדה בלו והלך. דריוש צוה את פחת עבר הנהר על אנשי כנסת הגדולה:

Minda, Belo et Halakh.

Darius a donné des ordres au gouverneur de l'autre côté du fleuve (*la terre d'Israel*) à propos des "membres de la Grande Assemblée" (*afin qu'ils ne soient pas tenus de verser les impôts*):

מנת המלך. מגבת מסים שהן מטילין תמיד על בני המדינה:

L'impôt du au roi. (*littéralement : la part du roi*) Ceux sont les impôts dont ils chargent habituellement les citoyens du pays:

ארנונא. עישורי תבואות ובהמות מדי שנה בשנה:

Arnona. La dîme sur les récoltes et le bétail, régulièrement (*prélevée*) chaque année:

כריא חדתא. יציאת כריית באר מים חיים לשתות:

Un nouveau creusement. Les frais de creusement d'un puits d'eau potable (*littéralement : vive*) pour boire:

לא מידויל. לא ימצאו בו מים והפסדתם חנם ויתמי לאו בני מחילה נינהו דליחלו:

Si l'on ne puise pas. Si l'on ne trouve pas d'eau, vous auriez dépensé (*l'argent, littéralement: perdu*) pour rien, et les orphelins sont incapable de pardonner: (*une personne majeure peut pardonner une dette, un mineur sous tutelle est légalement incapable de gérer son argent, et ne peut donc pardonner l'argent qui a été gaspillé*):

לאגלי גפא. לשערי חומות העיר להציב בהן דלתות אגלי דלתות כמו טרוקו גלי ברכות (דף כה.). גפא סתימה כמו מצא אחר הגפה באלו מציאות (ב"מ דף כה.):

Pour les portes des murailles. Pour les portails des murailles de la ville, afin d'y ériger des portes, comme "Terokou galé" Berakhot (p.28a) (*fermez les portes*), "gappa" signifie fermeture, comme "il a trouvé derrière la clôture (*fermeture*)" Baba Metsi'a (p.25b):

לכריא פתיא. הפירת בור לשתות מים ועל שם הכלי המונח שם בבור תמיד לשתות בו עוברי דרכים קורוהו פתיא:
Pour creuser des puits. Creusement d'un puits pour boire de l'eau, et c'est à cause de l'ustensile placé habituellement dans le puits, pour que les voyageurs puissent boire, on le nomme "patya": (*Patya signifie l'ustensile, l'expression que Rachi explique est littéralement: "pour le creusement de l'ustensile"*).

אפילו מרבנן. שהכל צריכין למים:

Même des Sages. Car tout le monde a besoin d'eau:

דלא נפקי באכלוזא. שאין הן עצמם יוצאין בהכרזה לחפור אלא שוכרים פועלים:

Ils ne sortent pas avec la populace. Ils ne répondent pas personnellement à l'appel pour sortir creuser les puits, mais ils louent (*les services*) d'ouvriers:

ככלב וכעורב. שחס הקב"ה עליהם (שבת קנה): שנאמר יודע צדיק דין דלים (משלי כט) לפי שהכלב מזונותיו מועטין לפיכך שוהה אכילתו במעיו שלשת ימים וגבי עורב כתיב לבני עורב אשר יקראו (תהלים קמז) לפי שהעורב אכזרי על בניו והקב"ה מזמין להן יתושין מתוך צואתם ואוכלין:

Comme un chien, comme un corbeau. Pour lesquels le Saint-béni-soit-Il a éprouvé de la pitié (*traité Shabbat p.155b*): comme il est écrit "le Juste (*re*)connait le droit des faibles" (*Michlé proverbes ch.29*) car la nourriture du chien est peu abondantes, c'est pour cette raison que ce qu'il mange reste dans son estomac 3 jours, et pour ce qui est du corbeau, il est écrit "pour les petits du corbeau qui crient" (*Tehillime ch.147*), puisque le corbeau se montre cruel vis à vis de ses petits, le Saint-béni-soit-Il leur envoie des moucheron dans leurs excréments, et ils les consomment:

דמי כלילא. עטרה למלך קיסר:

L'argent de la couronne. Une couronne pour le roi César:

אתו. עמי הארץ לקמיה דרבי:

Ils sont venus. Les ignorants devant Rabbi:

דליוה לפלגא. מחל המלך דמי החצי וסילקה מעליהן:

Ils ont enlevé la moitié. Le roi a cédé sur la moitié de la somme, et les en a déchargé:

שדיוה אכובס. הטילוה פחתי המלך על הכובס:

Ils la placèrent sur le blanchisseur. Les gouverneurs du roi, imposèrent (*le payement*) au blanchisseur:

החמרת והגמלת. שיירא של חמרים ושל גמלים:

Le convoi d'ânes et de chameaux. Une caravane (*dont les transporteurs étaient*) des ânes et des chameaux:

הרי אלו בסקילה. כדין שאר יחידים:

Ils seront lapidés. Comme la sentence imposée aux autres particuliers (*qui on servi les idoles*):

יתובי מתא. בשלשים יום וגבי עיר הנדחת כתיב יושבי העיר (דברים יג):

Les résidents de la ville. En 30 jours, car à propos de la ville incitée (*à pratiquer l'idolâtrie*) il est écrit "les résidents de la ville" (*Devarim ch.13*):

ולכל מילי. ומקמי הכי לא יהיב מידי עם בני העיר:

Pour toute choses. Et avant ce délai il ne donne rien (*il ne paye pas les charges*) comme le font les citoyens de la ville:

שלשים יום לתמחוי. כיון ששהה שם שלשים יום גובין הימנו [גבאי] **תמחוי** מאכל לעניים:

30 jours, pour la banque alimentaire. Une fois qu'il y a résidé durant 30 jours, on perçoit de chez lui des aliments pour les pauvres: (*littéralement; "tamhouye" signifie "marmite"*):

לקופה. לצדקה:

Pour la caisse. De charité:

לכסות. עניי העיר:

Pour les vêtements. Pour les pauvres de la ville:

לקבורה. לקבור עניי העיר שהיא יציאה יתירא:

Pour les enterrements. Pour enterrer les pauvres de la ville, car cela représente une dépense plus grande (*que la caisse, et l'alimentation*):

לשורא. לתיקון החומה:

Léchoura. Pour l'entretien de la muraille:

לפרשא. פרש שהולך סביבות העיר לשומרה ולידע מה היא צריכה:

Pour le cavalier. Un cavalier qui fait le tour de la ville, pour la garder, et pour savoir ce dont elle a besoin:

לטריזינא. שומר כלי זיין של בני העיר ויושב בבית אצל השער:

Létarzina. Le gardien de l'arsenal des gens de la ville, il restait dans le local (*littéralement: "la maison"*) près de la porte: